

Жырандоля

Наш культурны асяродак

Выпуск № 34 (291)

■ Авансцэна

Чый выхад?

РЭАЛЬНЫЯ ГІСТАРЫЧНЫЯ АСОБЫ ПАСАРОЎЦА НА СУЧАСНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫ ТЭАТР

Дзякуй Богу, іх у нас шмат — тых асоб, якіх можна ўшанаваць у мастацкіх творах, праз дзейнасць якіх асэнсавець лёс краіны, з якіх браць прыклад у сваім жыцці. Яны шмат што могуць нават цяпер, калі падумаць. Ці калі паглядзець — ну хоць бы на афішцы беларускіх тэатраў. Яны нават могуць быць выратаваннем для айчынных тэатраў: варта палічыць, колькі твораў з сучаснай драматургіі прывесечана рэальнымі асобамі.

У сярэдзіне 90-х гадоў быў створаны балет «Страсці» на музыку Андрэя Мдзівана ў пастаноўцы Валюшкі Елізар'ева. Рагнеда ажыла: адна справа чытаць пра яе ў падручніках (ды калі тое было), іншая — суперажываць у тэатры драматычны момант, калі разам з ёй разбіваўся надзеі яе радзімы. Нездарма яна прыйшла і ў драматычны тэатр разам са спектаклем «Палачанка» Аляксея Дударова ў пастаноўцы Андрэя Андросіка. Аляксей Дударэў стаў аўтарам і

і любяць. Але гэтая п'еса кажавае некалькі Песняроў, імя кожна варта асаблівага твора. Таму з'явілася пытанне да стваральнікаў гэтых спектакляў: як выклікана запатрабаванасць герояў гісторыі ў тэатры?

Драматург Васіль ДРАНЬКО-МАЙСЮК:
— Таму што і нашаму тэатру, і не толькі, заўсёды цікава выбіраць героя. А асабліва пераканаўча ён паўстае тады, калі гэты герой не проста выдуманы ці казачны, а ён быў насапраўд, ёсць рэальныя факты з яго жыцця. У кантэксце народаў ці нацыянальнага героя асабліва важны. Нездарма першай расійскай нацыянальнай операй лічыць «Жыццё за цара» Міхаіла Глінкі, дзе героем быў Іван Сусанін, рэальны чалавек, ператвораны дзякуючы мастацтву ў героя. Ва ўсіх краінах у пэўны час, калі трэба нацыю кансалідаваць ці нагадаць пра сябе, ствараюцца такія пастаноўкі.

У нас сапраўды рэальных герояў больш чым адзін. Але ўсё вырашае кампазіцыя п'есы, калі ў цэнтры адзін персанаж, які не

такл, мала адной п'есы, патрабавае жаданне рэжысёра яе паставіць і воля тэатра браць такі спектакль у сваёй афішы.

Рэжысёр спектакля «Песняры» Валянціна ЕРАНЬКОВА, якой належала ідэя паставіць спектакль пра Уладзіміра Мулявіна, тлумачыць:

— Я веру ў знакавыя з'явы ў лёсе чалавека і лічу, што ўсё здараецца невялкім. На нейкім рэчы мы адчуваемся, бываюць моманты, калі спыняемся, каб штосьці асэнсаваць. Я сама не ведаю, як і чаму з'явілася ідэя ствараць спектакль пра Уладзіміра Мулявіна. Можна быць, яе паклікалі тыя мае думкі, якія назіраліся ў сэрцы, а гэтая асоба магла (ці захачела?) мне дапамагчы іх выказаць? Гэты чалавек мяне заўсёды уражваў: калі мы былі маладыя, то перасякаліся на сцэнных пляцоўках, на канцэртах. Я захапілася ім і ганарылася, што магу належаць да той культуры, якую ўвасабляюць «Песняры». Так атрымалася, што, калі я скончыла школу, мы з'ехаўла ва Украіну. Але «Песняры» і іх песні прыходзілі паўсюдна, іх сталі

■ Тэндэнцыі

Мастацтвазнаўца Наталля ШАРАНГОВІЧ:

«Канцэптэуальнае мастацтва натуральнае для нас»

культуры падтрымлівае ідэю прывесці ў Беларусь арыгіналы Малевіча і яго паплечнікаў.

— *Хоць Малевіча ў Беларусі і няма, але некаторыя творы намаганямі мецэнатаў вяртаюцца ў краіну. Наколькі ў нас увогуле актыўныя калекцыянеры?*

— Сённяшняя мецэнатства — гэта ў асноўным не прыватныя людзі, а карпаратыўныя. Прыватных калекцыяў у Мінску няма, у асноўным яны скапіліся ў канцы 80-х, калі адбываўся пэўны дзяржаўны разлад і культура моцна пацярпела. Мастакоў тады мала куплялі, а прыватныя калекцыянеры за параўнальна невялікі грошы набывалі цікавыя творы. У Мінску ёсць дзве значныя калекцыі беларускага авангарду, але яны маюць пэўнае храналагічнае абмежаванне. Прыватныя і карпаратыўныя зборы — здарова тэндэнцыя, якая, магчыма, падтурхне і іншыя прадпрыемствы да набывання, напрыклад, графікі ці скульптуры.

— *На прыкладзе выставак і акцый ЦСМ як сучасныя наведвальнікі ставіцца да нетрадыцыйнага мастацтва?*

— Наведвальнікі некаторых выстаў адмаўляліся прызнаваць сучаснае мастацтва мастацтвам і толькі намаганямі экскурсаводаў маглі быць перакананы ў адваротным. Дырэктар Эрмітажа, калі ў музеі былі адкрыты адрэзкі новых пlynняў, у адным з інтэрв'ю сказаў, што нашы глядзчыя яшчэ павіны прыйсці да сучаснага мастацтва, таму што класічнае дае аддану адрозненне, а творы сённяшняга часу патрабуюць працы розуму. Не кожны хоча прыкладаць падобныя намаганні, але за некалькі апошніх гадоў мы дасягнулі пэўных поспехаў у тым, каб прывучыць грамадства да гэтай працы. Я бачу гэта нават падачас мантажу выставы на плошчы Якуба Коласа: людзі падыходзяць, задаюць пытанні, уважліва чытаюць аналёгіі, спрачаюцца. Сучаснае мастацтва павіна вызваць спрэчку, абмеркаванні, дыскусію.

Некалькі гадоў таму мы прадстаўлялі праект Паўла Вайціцка. У белай «стэрыльнай» зале сталі рады аўтэнтычных, парослых мхом вулляў. На месцы адтулін

Менталітэт, вызначэнне сутнасці нацыі ў мастацтве увогуле значна глыбейшыя ў параўнанні нават з фальклорам.

— *Ці можна акрэсліць, над якімі тэмамі працуюць сучасныя беларускія мастакі?*

— Гэта, безумоўна, экалогія і ўсё, што датычыць вобразаў прыроды; цікавай для мастакоў стала тэма гарада — яны расказваюць пра мінулае, спрабуюць персаніфікаваць вуліцу, паказаць, як выглядае сённяшняе беларускае Пэўны час востра стаяла тэма аварыі на Чарнобыльскай АЭС, мастакі па-свойму да яе дакраліся: пісалі пейзажы страчных земляў, перадавалі прадчуванне катастрофы. Сёння мы захапляемся мастацтвам канцэптэуальнага плана, у якім ёсць спробы праз пэўныя вобразныя знакі раскрыць сутнасць нашага пакалення.

У XX стагоддзі таксама было сучаснае мастацтва, якое паказвала адчуванне руху, футурызму, будучыні, спрабавала перамагчы класіку (таму ўзнік «Чорны квадрат» Казіміра Малевіча). Мы, здаецца, усё перамаглі, перажылі прыход і авангарду, і канцэптэуальнага мастацтва, а сёння аўтары спрабуюць зазірнуць у саміх сябе і вяртаюцца да тэм, актуальных 20-30 гадоў таму. Мастацтва увогуле, як і мода, рухаецца па спіралі: пасля адрыву ад асноў вяртаецца да глабальных агульначалавечых тэм, потым зноў пераходзіць у канцэпцыю і вяртаецца. Мы ідзем да новага вітка, але якім ён будзе, ніхто не ведае.

— *Як ваш цэнтр працуе над адборам твораў сучаснага мастацтва для іх рэпрэзентацыі?*

— Цэнтр быў створаны для таго, каб вышукваць і падтрымліваць эксперыментальныя тэндэнцыі. Нацыянальны мастацкі музей, напрыклад, — гэта наш нацыянальны Луўр, куды трапляюць толькі Творцы з вялікай літары. Але паглядзіце, колькі ў нас творчых моладзі, якая стварае нечаканыя інсталляцыі, спектаклі, эксперыментальную музыку — усё гэта хочацца сабраць у адным месцы. Моладзь, што выраўнаецца на адкрытую прастору, хоча экспарыментават. Дарэчы, большасць нашых мастакоў маюць класічную прафесійную адукацыю; вельмі добраю адукацыю дае Акадэмія мастацтваў, якая вучыць як майстэрству, так і ўменню думаць. Удзельнікі апошніх фестываляў стрыт-арту — у асноўным выпускнікі ВНУ.

Перад мінулым Новым годам мы стварылі праект «Арт-ёлкі»: аўтары розных узростаў паказалі свае творы, напрыклад ёлку з цэлафана ці ёлку, напісаную мянээтам. Хоць гэты праект існуе толькі пэўны час, творцам важна прывесці сваю фантазію. Уладзімір Цяслер, плакаты якога, створаныя ў саўвартстве з Сяргеем Войчанкам, знаходзяцца ў калекцыі Луўра, таксама гатовы эксперыментават. Творцам гэта важна, і НЦСМ падтрымлівае іх творчую энергію.

— *«НЦСМ стане каардынатарам новай праграмы агульнарэспубліканскага характару, нядаўна прынятай у Міністэрстве культуры».*

Мы вышукваем цікавыя тэндэнцыі ў дызайне, тэатральным мастацтве, тым жа стрыт-арце; стварылі дыскусійны клуб (для мяне было нечаканасцю, што вялікая колькасць людзей зацікаўлена ў дыскусіі пасля добрага дакументальнага кіно), ладзім майстар-класы, дзіцячыя сямейныя могілкі Рушчыцаў, ствараюць спецыяльныя, прысвечаныя славу таўту эмплэйжы і памяшканні Багданавіцкага аддзялення Вішнеўскай дзіцячай школы мастацтваў.

Фердынанд Рушчыц нарадзіўся ў 1870 годзе ў сядзіб, што стаяла на пагорку непадалёк ад вёскі Багданова. Рушчыц — знакаміты мастак-пейзажыст, графік, тэатральны дэкаратар, педагог, які пакінуў глыбокі след у мастацтве Беларусі і Польшчы. Заснаванае ў XVI стагоддзі

Менталітэт, вызначэнне сутнасці нацыі ў мастацтве увогуле значна глыбейшыя ў параўнанні нават з фальклорам.

— *Ці можна акрэсліць, над якімі тэмамі працуюць сучасныя беларускія мастакі?*

— Гэта, безумоўна, экалогія і ўсё, што датычыць вобразаў прыроды; цікавай для мастакоў стала тэма гарада — яны расказваюць пра мінулае, спрабуюць персаніфікаваць вуліцу, паказаць, як выглядае сённяшняе беларускае Пэўны час востра стаяла тэма аварыі на Чарнобыльскай АЭС, мастакі па-свойму да яе дакраліся: пісалі пейзажы страчных земляў, перадавалі прадчуванне катастрофы. Сёння мы захапляемся мастацтвам канцэптэуальнага плана, у якім ёсць спробы праз пэўныя вобразныя знакі раскрыць сутнасць нашага пакалення.

У XX стагоддзі таксама было сучаснае мастацтва, якое паказвала адчуванне руху, футурызму, будучыні, спрабавала перамагчы класіку (таму ўзнік «Чорны квадрат» Казіміра Малевіча). Мы, здаецца, усё перамаглі, перажылі прыход і авангарду, і канцэптэуальнага мастацтва, а сёння аўтары спрабуюць зазірнуць у саміх сябе і вяртаюцца да тэм, актуальных 20-30 гадоў таму. Мастацтва увогуле, як і мода, рухаецца па спіралі: пасля адрыву ад асноў вяртаецца да глабальных агульначалавечых тэм, потым зноў пераходзіць у канцэпцыю і вяртаецца. Мы ідзем да новага вітка, але якім ён будзе, ніхто не ведае.

— *Як ваш цэнтр працуе над адборам твораў сучаснага мастацтва для іх рэпрэзентацыі?*

— Цэнтр быў створаны для таго, каб вышукваць і падтрымліваць эксперыментальныя тэндэнцыі. Нацыянальны мастацкі музей, напрыклад, — гэта наш нацыянальны Луўр, куды трапляюць толькі Творцы з вялікай літары. Але паглядзіце, колькі ў нас творчых моладзі, якая стварае нечаканыя інсталляцыі, спектаклі, эксперыментальную музыку — усё гэта хочацца сабраць у адным месцы. Моладзь, што выраўнаецца на адкрытую прастору, хоча экспарыментават. Дарэчы, большасць нашых мастакоў маюць класічную прафесійную адукацыю; вельмі добраю адукацыю дае Акадэмія мастацтваў, якая вучыць як майстэрству, так і ўменню думаць. Удзельнікі апошніх фестываляў стрыт-арту — у асноўным выпускнікі ВНУ.

Перад мінулым Новым годам мы стварылі праект «Арт-ёлкі»: аўтары розных узростаў паказалі свае творы, напрыклад ёлку з цэлафана ці ёлку, напісаную мянээтам. Хоць гэты праект існуе толькі пэўны час, творцам важна прывесці сваю фантазію. Уладзімір Цяслер, плакаты якога, створаныя ў саўвартстве з Сяргеем Войчанкам, знаходзяцца ў калекцыі Луўра, таксама гатовы эксперыментават. Творцам гэта важна, і НЦСМ падтрымлівае іх творчую энергію.

— *«НЦСМ стане каардынатарам новай праграмы агульнарэспубліканскага характару, нядаўна прынятай у Міністэрстве культуры».*

Мы вышукваем цікавыя тэндэнцыі ў дызайне, тэатральным мастацтве, тым жа стрыт-арце; стварылі дыскусійны клуб (для мяне было нечаканасцю, што вялікая колькасць людзей зацікаўлена ў дыскусіі пасля добрага дакументальнага кіно), ладзім майстар-класы, дзіцячыя сямейныя могілкі Рушчыцаў, ствараюць спецыяльныя, прысвечаныя славу таўту эмплэйжы і памяшканні Багданавіцкага аддзялення Вішнеўскай дзіцячай школы мастацтваў.

Фердынанд Рушчыц нарадзіўся ў 1870 годзе ў сядзіб, што стаяла на пагорку непадалёк ад вёскі Багданова. Рушчыц — знакаміты мастак-пейзажыст, графік, тэатральны дэкаратар, педагог, які пакінуў глыбокі след у мастацтве Беларусі і Польшчы. Заснаванае ў XVI стагоддзі

«Чорнай панні Нясвіжа», і «Князя Вітаўта» ў Купалаўскім тэатры. Апошні герой нават меў свой трыумф у сучаснай Беларусі. Паводле лібрэта Дударова кампазітар Вячаслаў Кузняцоў напісаў балет «Вітаўт». Нацыянальная тэма прынесла стваральнікам спектакля і Нацыянальнаму акадэмічнаму Вялікаму тэатру Дзяржаўную прэмію Рэспублікі Беларусь. Можна быць, поспех натхніў кампазітара і тэатр на чарговую задуму — нас чакае балет пра геранію фільма «Софія Слуцкая», рэальную князёўну.

Нацыянальная тэма, аказалася, даволі запатрабаваная глядачом. З аднаго боку — гістарычныя пастаноўкі, які прывіла, уражваюць дэкарацыямі і касцюмамі. Але ж ёсць яшчэ адзін момант: калі яны могуць дапамагчы зразумець сучасныя падзеі ці крыніцы шмат якіх праблем, з якімі сутыкнулася нацыя ў працэсе станаўлення. Гэта значыць, звяртаюцца пытанні ўжо ў сучаснасць, да нас. Дзеля гэтага нават у Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Горкага яго кіраўнік Сяргей Кавалевіч паставіў спектакль «Пане Каханку» (драматургія А. Курыйчыка). І аказалася — нацыянальная гісторыя і наогул нацыянальная тэма не проста дапамагае тэатру апраўдаць сваё званне, але і прыцягвае людзей у залу. І можна здзіўляцца: чаму так атрымліваецца, за кошт чаго? Можна быць, асобы, іх учынкi, поспехі ці нават пакуты мелі сэнс, які болы выразна бачыцца на адлегласці? Ці яны самі па сабе каштоўныя ў любой пастаноўцы — і пра што яшчэ трэба думаць, калі сама тэма дапамагае выбудоўваць светапогляд людзей?

«Адкрылася душа да той цудоўнай і багатай спадчыны, якую нам пакінулі і «Песняры» як творчы калектыв, і нашы паэты і пісьменнікі, якія натхнілі музыку».

Тут варта ўгадаць леташню прэм'еру тэатра імя Горкага: спектакль «Песняры» (драматургія В. Дранько-Майсёка, пастаноўка В. Еранькова) звяртае да адной з тых асоб, якія стваралі Беларусь за свежым часам, у XX стагоддзі. Але калі разабрацца, то любяць яе якраз таму, што справа аказалася вельмі арыялі. Гэта, напэўна, дадала асабліва адказнасць стваральнікам: Уладзіміра Мулявіна яшчэ добра памятаюць

хоча быць Песняром, а хоча зачыць сваё «песняроўства», бо гэтыя вельмі пакутлівы шлях. Іншы Песняры, якія з'яўляюцца, — гэта яго анёлы-ахоўнікі: іх задача зрабіць так, каб герой зноў успомніў, хто ён ёсць. Кожны з рэальных герояў па-свойму цікавы і нясе пэўную думку. Мне здаецца, што многія творчыя людзі адзінока. Іх лепшыя сябры, людзі, з кім ім было б камфортней, або ўжо адышлі, або іх наогул няма. Духовныя сябры Мулявіна — Купала, Коласа, нашы паэты, на чые вершы ён ствараў свае незвычайныя песні. Мне хацелася, каб яны сустрэліся, таму што Уладзімір Мулявін, як вядома, вельмі любіў Купала. Яго музыка па драматызме роўная гучанню паэзіі Купалы ці Коласа. Трэба было прыдумаць ход, дзякуючы якому яны маглі б сустрэцца. Ход быў пададзены менавіта праз трагічны факт, калі Уладзімір Георгіевіч быў паміж жыццём і смерцю, і ў такім памежным стане ён сустрэкаецца з паэтамі-Песнярамі, каб пасля застацца з імі назаўсёды. Гэтую форму выбраў я сам. Рэжысёр выказвала заўвагі і прапановы, якія ўлічваліся, пераасэнсаваліся. Стваральнікі спектакля выбіраўлі з некалькіх вазражанаў п'есы, таму што хацелі, каб у ім гучалі кампазіцыі «Песняроў». Напрыклад, я вельмі радзі, што гучыць «Ой, чаму я стаў паэтам», якую слявае Песняры, калі сустрэкаецца з Багдановічам: песня нідзе не запісана, яе толькі на відаз можна знайсці. Некаторыя творы блюсцунь, аздабляюць пастаноўку. Я, напрыклад, не вялікі аматар песні «Крык птушкі», але яна тут апраўдана драматургічна. Песень гучыць вельмі шмат, нядаўна я пераглядваў спектакль і зразумел, што канкрэтна для гэтага сцэнічнага твора іх столькі, колькі трэба.

«Ва ўсіх краінах у пэўны час, калі трэба нацыю кансалідаваць ці нагадаць пра сябе, ствараюцца такія пастаноўкі».

да спектакляў ці фільмаў, прысвечаных рэальным асобам. Але калі сама стала працаваць над спектаклем «Песняры», то зразумела, што гэты глыбока ва мне, я ўсё прапусціла праз сэрца. Адрэліся душа да той цудоўнай і багатай спадчыны, якую нам пакінулі і «Песняры» як творчы калектыв, і нашы паэты і пісьменнікі, якія натхнілі музыку».

Аб тым, ці лічыць Васіль Дранько-Майсёк удалым свой першы вялікі тэатральны вопыт, можна меркаваць па жаданні працягваюць асобы п'есы, дзе ажываюць асобы з рэальнай гісторыі. Аказалася, што яго ўжо не спыніць, не стрываць:

— Толькі што напісаў п'есу «Сатурніянкі», дзе галоўны герой — малады рэжысёр, які павінен паставіць спектакль пра Яэпа да Драздовіча. Пра яго каханне да таямнічай Сатурніянкі, якая да яго прыходзіла, з якой яны танцавалі фантастычныя вальсы. Там ёсць паэт Міхась Машара, прадстаўнік зямной грубай сілы. І Луэ з дыяна мастакі Алёны Кіш. Спадзяюся, які-небудзь беларускі тэатр гэтай п'есай зацікавіцца.

Насамрэч, каб паўстаў спек-

ўспрымаць яе увасабленне Беларусі. Дзякуючы ім я сэрцам стала ўспрымаць беларускую мову, адчуваюць яе, яна мне спадабалася менавіта праз чыстоту гучання «Песняроў». Спектакль — гэта свайго роду мая падзяка гэтай чалавеку. І калі я стала працаваць над ідэяй ажывілення пастаноўкі — цікавіцца, слухаць, вяртаюцца ў мінулае, — то зразумела: столькі я ў жыцці прапусціла, і вось ёсць час да гэтага вярнуцца.

«Ва ўсіх краінах у пэўны час, калі трэба нацыю кансалідаваць ці нагадаць пра сябе, ствараюцца такія пастаноўкі».

«Агульныя тэндэнцыі на кожнай тэрыторыі набываюць свае рысы. Калі паставіць наша мастацтва ў кантэксце сусветнага, у чым яго асаблівасць?»

— Беларускае мастацтва сапраўды мае свой характэрны твар і моцна вылучаецца нават сярод суседзяў. Па-першае, нашы аўтары да любой тэматыкі падыходзяць з пазітыўнага пункту гледжання. Па-другое, праз творы відаць міфалагічна-эпічны стан нашага менталітэту. Я часта задумваюся над тым, што вылучае наш жывапіс побач са, здавалася б, блізкім расійскім ці ўкраінскім — гэта адрозненне ў магнічных колерах агню, вогненнай кераміцы, цёмнага дрэва, начнага возера, у дзіўных прыцягальных ясных знаках. І ў адчуванні лесу, бо як бы далёка мы ні пайшлі ў цывільзацыю, мы застаемся язьнічкімі і адчуваем сябе часткай прыроды, лесавікамі. Гэта прарываецца ў творах, бо мастакі найбольш адрываюцца да ментальных вібрацый. У прыклад можна прывесці работу вядомага скульптара Канстанціна Селіханова «Пераключальнік»: у вялікім драўляным аб'екце ў выглядзе закручайнай спіралі ёсць магічная сіла лесу і рух прыроды.

Я лічу, што калі людзі сыходзяць з гэтага спектаклю са спыжамі на вачах, а потым звяртаюцца да кнігі, якія захацелася перачытаць, ці націраць слухаючы, які гучаць «Песняры» і слявае Мулявін, то гэта найлепшае сведчанне, што мы працавалі не дарэмна. Пасля працы над гэтым спектаклем у мяне самой шмат што ў жыцці і творчасці змянілася, гэта адбылася на грамадзянскай пазіцыі. Нейкія рэчы я раней не заўважала, а цяпер стала глыбей разумець, чым багатая наша зямля. Гэта той момант, калі пакуці радасці жыцця ўзманецца адчуваць любові да Беларусі.

Ларыса ЦІМОШЫК tsimoshyk@zviazda.by

ЗЯМЛЯ І НЕБА ФЕРДЫНАНДА РУШЧЫЦА

У вёсцы Багданова Валожынскага раёна адбыўся мастацкі пленэр да 145-годдзя з дня нараджэння Фердынанда Рушчыца. У ім прынялі ўдзел мастакі Кастусь Качан, Алесь Суша, Уладзімір Васюк, Ігар Бархаткоў, Аляксандр Лубнеўскі, Уладзімір Пракапоў, Аляксандр Грышкевіч, Уладзіслаў Петрык. Свае работы яны падораць вёсцы.

Раней прайшлі пленэры юных мастакоў-пейзажыстаў «Зямля і неба Фердынанда» і акцыя «Ноч музею» ў Валожынскім раённым краязнаўчым музеі. Наведвальнікам былі прадстаўлены відэапрэзентацыі аб творчасці мастака, касцюмаванае шоу. У пленэры ўдзельнічалі і літоўскія дзеці з гімназіі імя Фердынанда Рушчыца, што ў горадзе Рудаміне.

Памятныя ж мерапрыемствы ў гонар мастака прадоўжацца 10 снежня. Да гэтага часу плануецца добраўпарадкаваць

Багданам Сапегам памесце набыві адвакаты Фердынанд Рушчыц — дзед будучага жывапісца. Двухпавярховы каменны дом змяшчаў вялікую бібліятэку, архіў, калекцыю карцін і скульптур, а таксама майстэрню мастака. Аднак жыла сям'я ў асноўным у драўляным філігелі. Улетку сядзіба напаўнялася гасцамі, родзічамі, вучнямі мастака. Станавілася цеснавата, і тады вырुчала «пустка», як называлі пустыя каменны дом. Да яго падступалі парк, праз які працякаў ручай. Асабліва чароўнасць парку надавала сажаліва з востравом для бабру. На ім часта сядзеў з мальбертам Фердынанд, любючыся старымі дубамі, клёнамі, каштанамі, ліпамі.

Сядзіба згарэла ў 1944 годзе. Да нашых дзён захаваліся толькі фундаменты панскага дома, сутарэнні, ручаёк ды стараыя дрэвы. На месцы згарэўшага касцёла ў 1999-м пабудаваны новы храм святаго Міхаіла Архангела. У Багданова завяршыўся зямны шлях майстра: пахавалі яго на ўскрайку вёскі, на сціплых сельскіх могілках. У 1938 годзе на магіле паставілі абеілік.

Фрагменты парку, месца пахавання, тэрыторыя былога касцёла, рэшткі кароўніка, што ўзведзены ў 1783 годзе, занесены ў спіс гісторыко-культурных каштоўнасцяў.

Таццяна ЛАЗОВСКАЯ lazovskaya@zviazda.by